

89501

#176



วัฒนธรรมย่อย : นัยที่แฝงเร้นของโรคเอดส์
SUBCULTURE : BEHIND THE SCENES OF AIDS

แสงระวี อนันตพานิช

ได้รับการสนับสนุนการวิจัย

จาก

ทบวงมหาวิทยาลัย

ประจำปี 2544

อภิเนันทนาการจาก

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50000

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมย่อย : นักร้องเพลงเร็นของโรคเอดส์ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบคุณ ผู้ช่วยผู้วิจัย ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง สมาชิกครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง และ
สมาชิกในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่สามารถเปิดเผยชื่อได้ ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็น
ประโยชน์และมีคุณค่าซึ่งต่อการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง โรคเอดส์ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก ดร.ณรงค์ ประชาเดชสุวรรณ
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ อาจารย์ฐานิศ บุตรเพชรรัตน์ หัวหน้า
แผนกวิจัยและประเมินผล สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ในด้านกำลังใจ และการติด
ต่อประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบคุณมา ณ ที่นี้ ขอขอบคุณ ทบวง
มหาวิทยาลัยที่สนับสนุนทุนการวิจัย และขอขอบคุณ นางสาว อังคณา ะประคิษฐ์ ผู้พิมพ์งานวิจัย
ด้วยความวิริยะอุตสาหะ รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรูปเล่มที่ดำเนินการจนงานวิจัยสำเร็จ
เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

ผู้วิจัย

1. ประเทศ	ไทย
2. หมายเลขงานวิจัย	176
3. ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	วัฒนธรรมย่อย : นัยที่แฝงเร้นของโรคเอดส์
4. ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)	Subculture : Behind the Scenes of AIDS
5. ผู้เขียน	นางสาว แสงระวี อนันตพานิช
6. หน่วยงาน	ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ
7. ประเภทเอกสาร	รายงานการวิจัย
8. รายละเอียดของงานพิมพ์	รายงานวิจัย ขนาด 95 หน้า
9. วันที่พิมพ์	สิงหาคม 2545
10. ภาษา	ไทย
11. หน่วยงานที่ให้ทุน	ทบวงมหาวิทยาลัย ปีงบประมาณ 2544
12. คำหลัก	วัฒนธรรมย่อย

บทคัดย่อ

ก. ขอบเขตของงานวิจัย

การศึกษาวัยวัฒนธรรมย่อย : นัยที่แฝงเร้นของโรคเอดส์ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มาจากวัฒนธรรมศาสนาและเชื้อชาติ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของบุคคล รวมถึงบทบาทของชุมชนที่มีวัฒนธรรมร่วมทั้ง 2 ในการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อ และผู้ป่วยโรคเอดส์ โดยเป้าหมายของการศึกษาเป็นการค้นหาตัวการที่มีอิทธิพลกำหนดพฤติกรรมทางเพศของบุคคล กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัยคือ ผู้ป่วยโรคเอดส์เชื้อสายปากีสถาน ที่นับถือศาสนาอิสลาม

ข. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นตอนที่ 1 การสืบค้นหาผู้ติดเชื้อ และผู้ป่วยโรคเอดส์
- ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ
- ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 4 การจัดเวทีปรึกษาหารือกับนักการศาสนา

การศึกษาขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ประสบปัญหาความยากลำบากในการค้นหากลุ่มตัวอย่างและความล่าช้าของการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ระยะเวลาการวิเคราะห์ข้อมูลต้องกระทำอย่างเร่งรีบ ขั้นตอนที่ 4 การจัดเวทีปรึกษาหารือนั้น แต่เดิมกำหนดว่าเป็นเวทีร่วมระหว่างผู้วิจัย นักการศาสนา และนักวิชาชีพด้านการแพทย์และสาธารณสุข เมื่อดำเนินการจริง มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากปัญหาทางบรรณารักษศาสตร์ ทำให้นักวิชาชีพด้านการแพทย์ และสาธารณสุขไม่สามารถร่วมกลุ่มในเวทีปรึกษาหารือได้

ค. ผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมศาสนา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของบุคคล การป้องกัน ดูแลรักษาและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ โดยศาสนาอิสลาม มีบทบัญญัติที่ครอบคลุมวิถีการดำเนินชีวิตทุกเรื่องของมุสลิม ศาสนาอิสลามจึงเป็นวัฒนธรรม มุสลิมสามารถใช้วัฒนธรรมอิสลามเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรม ซึ่งเป็นบรรทัดฐานของสังคมได้ นอกจากนี้วัฒนธรรมอิสลามยังนำมาใช้ดูแลรักษาผู้ป่วย ผู้ติดเชื้อเอดส์ และสมาชิกครอบครัวได้ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

วัฒนธรรมด้านเชื้อชาติ มีความสำคัญ ต่อการกำหนดพฤติกรรมทางเพศ การป้องกัน ดูแลรักษา และแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ น้อยกว่าวัฒนธรรมด้านศาสนา เนื่องจากวัฒนธรรมด้านเชื้อชาติ มีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านระบบเครือญาติ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ชุมชนมุสลิมเชื้อชาติเดียวกันจะอยู่ร่วมกันและมักมีการแต่งงานในกลุ่มเดียวกัน ทำให้สมาชิกชุมชนมีความสัมพันธ์กันแน่นแฟ้นเครือญาติ ทั้งเครือญาติทางสืบสายโลหิต และเครือญาติทางการแต่งงาน ความเป็นเครือญาตินี้ กลายเป็นเครือข่ายทางสังคมที่ควบคุมพฤติกรรมทางเพศ รวมทั้งเป็นเครือข่ายให้การช่วยเหลือด้านการดูแลรักษาผู้ป่วย ผู้ติดเชื้อเอดส์

อิทธิพลของวัฒนธรรมย่อยทั้ง 2 จึงเป็นสาระที่บุคคลและหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเรื่อง โรคเอดส์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ โดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับกลุ่มบุคคล วัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และบริบทของวัฒนธรรม

1. Country	Thailand
2. Research Report Number	176
3. Name (Thai)	วัฒนธรรมย่อย : นัยที่แฝงเร้นของโรคเอดส์
4. Name (English)	Subculture : Behind the Scenes of AIDS
5. Author	Miss Sangrawee Anuntapanit
6. Organization	Department of Sociology and Anthropology, Social Sciences Faculty, Payap University
7. Document Type	Research Report
8. Pages	95
9. Date Printed	August, 2002
10. Language of Document	Thai
11. Funding Organization	Ministry of University Affair Budget Year, 2001
12. Key Words	Subculture

Abstract

A. Scope of the Study :

The studies of sub cultures: concealing meaning of AIDS .The researcher's objective is to study sources of religious culture and nationality that effect to personal sex behavior, including community's role of both mutual cultures in order to take care and cure those who are infected HIV virus and AIDS patients. The aim of this studies is to search factors which influence on personal sex behavior.

B. Research Methodology :

Sample studied groups are Pakistani AIDS patients who are Islamic.

The studies can be divided into 4 steps, which are:

Step 1 Searching for HIV infected persons and AIDS patients.

Step 2 Collecting data by informal interviewing.

Step 3 Analyzing data

Step 4 Providing counselor with religiousness

The study of step 1 and 2 had found obstacles in searching sample groups and tardiness of collecting data which later on bring to an urgently analyze data In step 4, providing counselor, formerly decided that it is a colaborative between religious researchers and scholars of medical and public health, however, there were some changes when the research was in progress due to professional convention. As a result; the scholars of medical and public health could not participate in counselor stage.

C. Results :

The results of the research found that

Cultural religion has influences towards personal sex behavior prevention and solution of AIDS's problem. Islamic proviso has covered all the ways of life in Muslim. That is why Islamic can be as a culture. Muslim can use Islamic as a way to determine behaviors, as a social standard. Moreover, they use it as the way of taking care and treating AIDS's patients and family members both physical and mental.

Nationality culture is less important in determining sexual behavior, preventing and solving AIDS's problem than religious culture because the nationality culture has indirect influence through family system. The study shown Muslim communities that people usually live and marry those who has same nationality in their community. From this point, the community member has close relationship among them not only blood relation but also marriage relation. This relationship becomes a social network that controls sexual behavior also being as a network to help taking care AIDS patients.

Therefore, the influence of these 2 sub cultures is an essence that personal and organizational work involved with AIDS could be used as well as adjusted to personal groups, organizational objectives and cultural contents.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	3
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	7
บทที่ 2 แนวความคิดในการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูล	8
แนวคิดแบบประวัติศาสตร์เฉพาะกรณี	8
ทฤษฎีแลกเปลี่ยนและการวิเคราะห์เชิงสถานการณ์	9
แนวคิดวัฒนธรรมและบุคลิกภาพ	9
แนวคิดวัฒนธรรมอิสลาม	10
แนวคิดในการวิจัยเชิงคุณภาพ	11
แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	12

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3 วิธีการวิจัย	14
สถานที่ดำเนินการวิจัย	14
กลุ่มวัฒนธรรมที่ทำการวิจัย	15
ขั้นตอนในการวิจัย ขั้นตอนที่ 1	15
ขั้นตอนในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2	20
ขั้นตอนในการวิจัย ขั้นตอนที่ 3	25
ขั้นตอนในการวิจัย ขั้นตอนที่ 4	25
ขั้นตอนในการวิจัย ขั้นตอนที่ 5	26
บทที่ 4 ศาสนาอิสลาม และการเป็นชุมชนมุสลิมในประเทศไทย	27
การเข้ามาของมุสลิมในประเทศไทย	27
ประวัติความเป็นมาของมุสลิม ในเชียงใหม่	29
มุสลิมเชื้อสายปากีสถาน – อินเดีย	30
มุสลิมเชื้อสายจีน-ยูนนาน	31
ความเป็นชุมชนของมุสลิมในจังหวัดเชียงใหม่	32
บทที่ 5 ผลการศึกษาวิจัย	36
กรณีศึกษาที่ 1	36
กรณีศึกษาที่ 2	38
กรณีศึกษาที่ 3	40
การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประวัติส่วนตัว ภูมิหลังด้านสังคม เศรษฐกิจ	41
การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประวัติการเจ็บป่วย และการรักษา	44
การวิเคราะห์ข้อมูลด้านบทบาทและปฏิกริยา ของครอบครัวต่อกลุ่มตัวอย่าง	48
การวิเคราะห์ข้อมูลด้านบทบาทและปฏิกริยาของชุมชนต่อกลุ่มตัวอย่างและ ครอบครัว	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 6	วัฒนธรรมย่อย นัยยะที่แฝงเร้นของโรคเอดส์ : ผลการวิเคราะห์	52
	อิทธิพลของวัฒนธรรมด้านเชื้อชาติและศาสนาในการป้องกันโรคเอดส์	52
	อิทธิพลของวัฒนธรรมด้านเชื้อชาติและศาสนาในการดำเนินการกับโรคเอดส์	56
	อิทธิพลของวัฒนธรรมด้านเชื้อชาติและศาสนาที่อธิบายและเสริมสร้างหลังการต่อสู้	60
	อิทธิพลของวัฒนธรรมย่อย : ในฐานะปัจเจกบุคคล	64
บทที่ 7	การขยายผลการศึกษา	69
	การจัดเวทีปรึกษาหารือ	70
	การคัดเลือกบุคคลเข้าร่วมเวทีปรึกษาหารือ	70
	การแนะนำตนของผู้วิจัย	72
	การนำเสนอข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมเวทีปรึกษาหารือ	73
	การรับฟังความคิดเห็นรายบุคคล	74
	การใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมย่อยด้านศาสนา	76
	วัฒนธรรมอิสลามในการป้องกันโรคเอดส์	77
	วัฒนธรรมอิสลามในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์	80
	วัฒนธรรมอิสลามในการแก้ไขปัญหาโรคเอดส์	84
บทที่ 8	บทสรุป	89
	ปัญหาของการวิจัย	89
	ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม		
ภาคผนวก	ก. แนวคำถามของการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ	